

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till utbildningsnämnden

Datum:
2021-09-13

Diarienummer:
UBN-2021-04175

Handläggare:
Therese Hagberg, Katarina Håkansson

Svar på nämndinitiativ om att stärka svenska språket i Uppsalas skolor och förskolor

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** avslå initiativet mot bakgrund av föredragningen i ärendet.

Ärendet

Linnea Bjuhr (SD) och Jim Andersson (SD) har lämnat ett nämndinitiativ med följande förslag:

- Att utbildningsnämnden tar fram samt inför en policy om att svenska språket skall användas både i klassrummet och på rasterna, från förskola till gymnasiet. Lektioner i andra språk och officiella minoritetsspråk undantagna.
- Att utbildningsnämnden utreder hur språktest för nyanställning kan implementeras i ordinarie rekrytering till förskola och skola.
- Att utredningen delges utbildningsnämnden, som får i uppdrag att besluta om eventuellt framtida införande.
- Att säkerställa att alla anställda som sysslar med utbildning av elever på ett eller annat sätt har möjlighet att vidareutvecklas i svenska språket för att nå upp till en tillfredsställande nivå.
- Att utreda hur Mötesplats Treklangens verksamhet kan spridas till fler delar av kommunens verksamhet.

Beredning

Ärendet har beretts i utbildningsförvaltningen i samarbete med KLK HR-stab.

Förslaget har inga konsekvenser sett ur barn-, jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

Svenska hela skoldagen

I skollagens (1 kap. 4 §) framgår bland annat att utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt och en strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Vidare anges i skollagen att elever med ett annat modersmål ska erbjudas modersmålsundervisning om vissa grundläggande förutsättningar är uppfyllda. Syftet med undervisningen är att ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper i och om sitt språk. Modersmålet har stor betydelse för barns språk, identitets-, personlighets- och tankeutveckling. Ett välutvecklat modersmål ger bra förutsättningar att lära sig svenska, andra språk och andra ämnen.

Elever som behöver det ska även ges studiehandledning på sitt modersmål. I Skolverkets stödmaterial *Studiehandledning på modersmålet – att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever* framgår följande:

”Flerspråkiga elever som inte har basfärdigheter i svenska kan utveckla ett vardagsrelaterat språk ganska snabbt, men det tar ofta minst fem år för dem att utveckla ett skolspråk. Utan stöd på modersmålet riskerar elever att få svårt att klara en åldersmässig nivå i ämnena.”

Utifrån dessa bestämmelse och modersmålets betydelse för elevernas utveckling mot målen anser utbildningsförvaltningen att det inte är möjligt att utarbeta en policy om att eleverna endast ska prata svenska under hela skoldagen. Ett främjande av elevers flerspråkighet är en del av skolans uppdrag och bedömningen är att ett utarbetande av den föreslagna policyn inte går i linje med detta uppdrag utan istället skulle hämma både elevernas personliga utveckling och kunskapsutveckling.

Språktester och kompetensutveckling

Kommunstyrelsen är den instans som är ansvarig för arbetsgivarfrågor och därmed beslutar om generella principer för rekryteringsprocessen.

Uppsala kommun tillämpar kompetensbaserad rekryteringsmetodik, vilket innebär en effektiv rekryteringsprocess som genomsyras av fakta och kvalitet. Metodiken fokuserar på kandidaternas kompetens och potential i förhållande till verksamhetens behov samt bidrar till ett objektiva och fördomsfritt rekryteringsförfarande. Språktester är inte en del av Uppsala kommuns rekryteringsprocess. Istället säkerställs kandidaters kompetenser (däribland kommunikativa förmåga) i relation till kravprofil genom CV och intervju. Utbildningsförvaltningen bedömer att denna process fungerar bra.

Det ingår i rektorers ansvar att tillse att medarbetare ges den kompetensutveckling som de behöver för sitt uppdrag.

Mötesplats Treklängen

Utifrån beskrivningen i initiativet bedömer förvaltningen att den verksamhet som avses är Gottsunda familjecentral. Utbildningsnämnden behandlade den 6 september 2021 ett annat initiativ om att öppna ytterligare familjecentral och beslutade att frågan om behov av fler familjecentraler i Uppsala ska tas upp i HSVO av representant för utbildningsnämnden. Denna del av initiativet bedöms därmed redan vara omhändertagen.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 13 september 2021
- Bilaga, Initiativärende den 5 maj 2021 från SD om att stärka svenska språket i Upsalas förskolor och skolor

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Initiativärende: Stärk svenska språket i Uppsalas skolor och förskolor

Idag pratas det flera olika språk i Uppsalas skolor och förskolor, detta kan leda till utanförskap, missförstånd och exkludering. Ur ett större perspektiv leder det till minskad samhörighet och ökad segregation i samhället i stort. Detta sker inte bara elever emellan, enligt uppgift från en skola i Uppsala pratar även skolpersonal arabiska med eleverna på rasterna. Utbildningsnämnden beslutade även att stänga en förskola, bland annat på grund av bristande svenska och kommunikation överhuvudtaget. Hur utbredd språkförbistringen är i Uppsalas skolor och förskolor är omöjligt att svara på i dagsläget. Parallellt med detta ser vi att segregationen är större än någonsin. En rimlig princip bör vara att i Sverige och i Sveriges skolor pratar man svenska, förutom på lektioner i andra språk och förutom för nationella minoriteter.

Vi föreslår därför bland annat att språkkrav införs vid rekrytering, samt att det säkerställs att skolpersonal har möjlighet till vidareutbildning i svenska. Språkkrav inom förskola/skola är en fråga som drivs av flera partier. Av Socialdemokraterna i Botkyrka, av Liberalerna i Ronneby, samt givetvis av Sverigedemokraterna i många kommuner.

Det absolut viktigaste för en snabb integration i ett samhälle handlar om att så fort som möjligt lära sig språket då detta i sin tur leder till en mer välfungerande skolgång och sysselsättning i form av arbete eller vidare studier. Detta är nyckeln in i det svenska samhället.

För många barn i Uppsala är skola, förskola, BVC, öppna förskolan eller annan offentlig verksamhet den enda kontakten dessa barn får med personer som förväntas prata svenska. Om nivån på svenska i de sammanhangen inte är tillfredsställande löper barnen en stor risk att inte lära sig svenska tillräckligt väl, vilket kan få livslånga effekter. Ofta hänger dessutom låga kunskaper i svenska hos barnen ihop med låga kunskaper i svenska hos föräldrarna, därför behövs även ett familjeperspektiv. En verksamhet som lyckats med det är Mötesplats Treklängen, där flera verksamheter samverkar på ett gynnsamt sätt i fråga om språkutveckling och integration.

Det svenska språket behöver stärkas i Uppsala. Medarbetare måste ha tillräckliga kunskaper för att kunna undervisa elever, det måste tydliggöras att svenska språket är norm i Sverige och i offentlig verksamhet. På så sätt höjs skolresultaten och segregationen minskas. Det behövs därför ett samlat grepp i frågan där berörda instanser gör sitt yttersta för att stärka det svenska språket i Uppsala. Vi presenterar därför ett antal åtgärder för detta ändamål.

Med hänvisning till ovanstående föreslår Sverigedemokraterna:

Att utbildningsnämnden tar fram samt inför en policy om att svenska språket skall användas både i klassrummet och på rasterna, från förskola till gymnasiet. Lektioner i andra språk och officiella minoritetsspråk undantagna.

Att utbildningsnämnden utreder hur språktest för nyanställning kan implementeras i ordinarie rekrytering till förskola och skola.

Att utredningen delges utbildningsnämnden, som får i uppdrag att besluta om eventuellt framtida införande.

Att säkerställa att alla anställda som sysslar med utbildning av elever på ett eller annat sätt har möjlighet att vidareutvecklas i svenska språket för att nå upp till en tillfredsställande nivå.

Att utreda hur Mötesplats Treklangens verksamhet kan spridas till fler delar av kommunens verksamhet.

5 maj 2021

Linnea Bjuhr (SD), ledamot och gruppledare

Jim Andersson (SD), ersättare